

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
виносить: в Австро-Угорщині:
на цілий рік 24 К
за пів року 12 К
на четверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
силкою 7 долярів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
лярів або 12 рублів; з висилкою
з суботи 5 долярів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto пошт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

Християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очі I душу ми вирвеш: а не возьмеш милості I віри не возьмеш,
бо рукоє ми серце I віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

З ПОЛІТИЧНОЇ НИВИ.

(Х) Після злагоди до певної міри політичного положення а початком минувшого тижня, проявилось ся знов нове заострене, так, що справедливо назначили деякі вісти телеграфічні, що сучасне положене опинилось на вістрю меча. Коли Сербія хотіла учити ся своєї історії, то впевнила ся, що все промовляє за удержанем добрих і приязніх взаємин в Австро-Угорщині, а тимчасом не перестає Сербія найскривішим способом визивати нашу монархію і її обиджати. Не досить того, що сербське правительство збував нашого міністра загр. справ, усіянки крутистями, але Сербія посувася ще даліше, на рушує постанови межинардного права, як ся стало ся в пригоді консула Прохаски в Приазрії. Ледви тепер по довгім опорі згодилася Сербія на те, що вийшав відпоручник нашого міністерства загр. справ, консул Єдль, щоби справу розслідити на місці.

Так само уперто стойть Сербія при своєму домаганні овлади пристані над Адриєнським морем в Альбанії, хоч тут зустрінула ся з зовсім рішучим і неуступчивим становищем Австро-Угорщини. Коли Сербія спрвді мала на думці господарські лише інтереси, тоді змагалася до відкриття дороги до Егейського моря, бо торгова дорога іде долиною ріки Вардару із Скопле до Егейського моря, до Солунського заливу, коли тимчасом від сторони Адриї будуча сербська область відгороджена непріступними хребтами гірськими, що тягнуть ся в півночі на півдні. До Егейського моря іде вже тепер залізниця, коли тимчасом до Адрийського моря треба би доперва збудувати залізницю і то в величезним накладом.

З усого того випливає зовсім ясно і ви-

разно, що сербське правительство не руководиться ся тут господарськими, але чисто політичними понуками, обстоюючи своє домагання пристані над Адриєю. Се домагання тим більше викликує зачудоване, що Сербія обставає при нім, хоч краї майже зовсім позбавленій військової залоги, хоч сербська армія зовсім внесилена і державні каси вичерпані, а мимо того сербське правительство і днівникарство виступає так бундючно і визиваючо не тілько проти нашої монархії, але навіть проти династії. І се наглядним доказом, що Сербія числити тут рішучо на поміч Росії, котра підохоче її до такого поступування, та сама Росія, для котрої Сербія домагає ся пристані над Адриєю. В делегації зложив гр. Берхтольд вельми спокійну заяву і зазначив, що Австро-Угорщина не бажає війни, але її не хоче „мира за всяку ціну“ заявив, що Австро-Угорщина рішучо не уступить із занятого раз становища і тому Сербія повинна би своє домагання обмежити до таких розмірів, котрі уможливили б удержані добрих взаємин між обома сусідніми державами.

Австро-Угорська монархія має здавна нещерні господарські інтереси, ствержені історисю, а також признані тверезими і безсторонніми політичними противниками. Лише наші соціалісти в тім згляді належать до віймок, без огляду що ся, що господарське ествоване тисячок робітників загрожене, а мимо того соціалісти домагають ся „мира за всяку ціну“, бо тим способом прислугують ся они найкрасшім інтересам біржевиків. На щасте, як ся виявило ся в делегаціях, соціалісти стоять тут із своїми домаганнями і поглядами зовсім відокремлені. Австро-Угорські проводи соціалістичні Пернерstorfer в Парижі, а Реннер в Берліні намагали ся проповідевати „мир за всяку ціну“.

ЛЯШКА.

Лицарська поема Володимира Висоцького. З польського переложив Іван Премислав Конопацький. *)

СЛОВО.

Завдання съятої памяти Автора „Ляшки“.

Лиш кривду терпіти,
Як кривду чинити;
Бо за потерплення
Бог дас спасення.
(Народне прислів'я).

Свята правда, се съвітило, що присвічувує людям. Якже сю правду закривати перед съвітом? Що більш з неї зображені, то стояти не все виразніш перед нами, що раз то наше зрозуміння проясняти ме і споглядати мене в минулі тверезіш та яснішім оком нашого духа поруч з життям, яке привело на долю нашим братнім народам. А так чи малої праці, милования і науки треба, щоби і у наше віконце засвітило сонце, щоби по цілій Словянщині зрозуміли, яка то непохитна сила спочиває у братній злагоді всіх нас, зібраних ся сполом, як одна родина. Тоді на сім безмірнім просторі братніх народів засияє Царство Боже.

Пора вже спинати предвічного ворога нашого, що мов упир кривавий віяк наситити ся не може, все ласій на чуже. Пора вже віщасним Словянам в над Висли і Варти, в над Одри і Лаби, Дніпра та Дунаю відпочати після тяжкого зневуття та нідавно думанні.

Научаймо ся нашого минулого, щоби у місії наперед жити!.. Що було в нашій рідній хаті між нами, вибачмо собі, як брати! Подаймо собі руки щиро-сердно!.. Таким ро-

бом кождий яко мога хай і свій, хочби і гріш вдовиний, положить на наш віттар съятоого діла. А, працюючи на широкій ниві, хай одних Словян з другими зднава, одних з іншими науками і плянували кождую віддільну натуру та духовий добрілок, ширкую правду оповідає від злість ворогам напім, що так съвідомо ширили і розпускали усікі брехні та нацькували одних Словян на других, а все загальнє в яхідним заміром братів порівняти з собою у вічну Іх недолю, а собі у користь і потіху.

Ой, так, рідні, так Словяне,
Хай ся Божа воля стане! —
Нумож брати ся до діла,
Як нам каже голос неба,
А збереть ся все як треба,
В одну душу, в одне тіло..
А хто мав гайду натуру,
Сіять вітри поміж нами
То посівів цах плодами
Ой, матиме шуру-буру!

I я, у цім зрозумінні почування съятоого діла, взяв ся моими слабими силами за переклад „Ляшки“. Хай-же цей мій труд, цей вдовиний гріш, мене і справждає, що задля суспільного діла беру ся до пера, слабими силами.

По довгих літах тяжкої муки, страшних братовбійних дій, нещомірної кривди, усіяного лиха та неволі, коли на будущину споглядаємо веселішім оком, що тепле а ясне сонце війде понад нами, то більш відчуваємо потребність зображені цю безодню провести причин наших братніх недадів, щоби минуле наутило, як далі жити, як давно жило ся, закинті хмарі не закрили неба понад нами.

Правда, що поки сонце війде — роса

в Німеччині, де сій червоні апостоли почали голосити погрози революції в широких верствах народних на случай мобілізації, починають проти них рішучо виступати. Одному такому проводи Евгенію Ернстові, котрий виступив з такими погрозами, виточено процес о державну зраду, а також проти деяких інших розпочалося вступне слідство. Правительство починає там пильніше приглядати ся „мировим вітам“ соціалістів, а коли они переступають уже граници можливості, розвязує їх. Можна сподівати ся, що й австро-Угорське правительство зрозуміє шкоду фарисейського поступування „миролюбивих соціалістів“.

Росія, обезпечивши собі новими „віборами“ певну більшість в IV-ій думі, змагає тепер до прилуки Монголії. Росія має нібито дати певну запоруку незалежності Монголії, але застерегає собі право будувати зелінці і видобувати всякі скарби з землі. Се змагання Росії викликало в Хінах невдоволене, а сим очевидно покористують ся Хіни і Японія на случай, коли би Росія пірвала ся до війни.

Шляхта на Україні.

(Дальше).

Великий вілом зробив у нашій історії життя і розвитку процес польщення, з окрема же винародовиши майже всю нашу шляхту!

Ta на щасте „майже“.

Найшла ся горстка, що не пішла за загалом. Отся маленька горстка зриває ся до життя.

Поклавши собі мету, що хотять дійсно

виходить у Львові що дня крім неділі і руски съята о 5 год. по полуночі. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслан“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукоюмі звертає ся лише а передній засторогу.

Рекламації лише неопечатані в вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надіїстіні“ 40 с. Подяки і приватні донесення по 30 с. від стрічки

жити — „nie życie gada w zimnym trupie, lecz życie ludzi wolnych na swobodnej ziemi“, ідуть в правдиве, щире, не облюдне жити і кинувши об землю сумної памяті відступиством загалу шляхти від свого народу, ідуть слідами тих одиниць, котрі мимо навали польщення і тяжкого занепаду українського як під зглядом культурним, так і національним, не опускали рідів і щиро бороли ся за наші права і нашу ідею!

Правда. Та горстка ще маленька, але в надії і їх і наша, що ряди їх збільшать ся і їх съмілість, палкість і відвага підбадорить інших як по сім, так і тамтім боці кордону, з котрих неоден може вже довше надумувати, рішає ся, та не має відваги рішити ся! І чи не гарно промовляють ті наші піонери устами одного зі своїх, Вячеслава Ліпинського в розправі: „Szlachta na Ukrainie“?

„Не хочемо бути чужими у тім народі, котрого ємо рідними братами — ото наше „средо“!

А працювати спільно з тим нашим братом над відродинами збідлової, замученої Вітчизни нашої; без ніякої ненависті зглядом когонебудь, але і не в ярмі форм чужих — ото ціль наша!“).

З братисю свою шляхтою українською, що спольщила ся вже давно, ті правдиві, щирі патріоти розійшлися. Може ще за часів отсіч релігійних, рівноважних з сучасними народними ворожнечами, але остаточно і на довго розстали ся за часів повстання Хмельницького.

Бо не вся тодішня українська шляхта по монастирах ховала ся, або над Вислу далеко утікала. Частина ІІ і то не мала взяла участі в повстанні нашого народу. І понон їх було в окруженні Хмельницького: Столи там шляхти Виговський побіч козака Богуна;

З шумом піну розкидає,
А буй-вітер ось так лає:
„Згинь, лихая твоя мати,
Вражий сину, як ти сміш,
Мій спокій переривати
Розбісив ся і шалії.
Русалки з води виводиши,
В хроводах диких водиши
По Дніпрі і по Дунаю...
Схамени ся пустограю!“
(Конець буде).

*) Друкуюмо заспів до отсіч поеми, не тільки як пробу перекладу, але також як цікавий документ польського українофільства, котре немов у спадку з дідів на внуків перейшло з Залеського на Висоцького. І автор отсіч поеми, київський Поляк, Висоцький (умер кілька літ тому) і перекладач, волинський дідич п. Конопацький, мріють про якусь „братню злагоду“, котра має промостити шлях „Царству Божому на безмірнім просторі братніх народів“ а між тим їх землі по обох боках кордону роблять усьо, щоби до згоди не допустити. Нема хиба у съвіті різкішного контрасту як гарні слова польських українофілів у зіставленні з кличами всеполяків, як вірші Залеського, Олізаровського, Грохівського, Висоцького з акомпанементом засідань ради міста Львова і бесідами професорів польської „вішевіці“ проти українського університету.

Дивно і прикро робить ся читачеви на душі, а висновків то вже краще й не робити. Крім „Ляшки“ перевів п. Конопацький на українську мову також „Dziady“ Міцкевича і „Магу-ю“ Мальчевського, але ті праці лежать поки що в манускриптах.

Хмелецький, син славного Стефана, київського воєводи, побіч Ничая; Кричевський побіч Кривоноса; Зданович, Петрашевський, Гуляницький, Статкевич, Микулинський, Головацький, Пашкевич і багато-много інших¹⁾.

Та не лише мечем, не лише силою матеріальною українська шляхта боронила свій народ!

Давала она єму в тих тяжких часах і своє знане і свій розум. Так прецінь одним з творців „Гадяцької умови“, котра Україні запоручувала велике право „Великого князівства Руського“, був не хто інший, як Юрій Немиріч, а помічною єму в тім була для добра Вітчизни могуча українська шляхта, як: Сулими, Лободи, Ничай, Головацькі, Хмелецькі і інші²⁾.

Коли ж настала „Руїна“, коли живе народу зачало слабнути, то й менше шляхти бачимо в тім життю, а все ж таки ова й тоді є на своєму місці! Бачимо там отже Данила Братковського, котрого в р. 1702. в Луцку стинають за те, що брав участь в народнім, козацько-людovim повстанні Палії.

Та годі не згадати, що в тім повстанні було більше шляхти; отже бачимо там і Онацьких, і Керекешів, Клітінських, Ніжинських, Верещаків і інших!

А в тім страшнім віці XVIII-ім, у віці розпаношення „королів“ і більших і менших у віці фанатично заспіленої конфедерації барскої, віці „Targowicy“ і Гайдамаччини, бачимо прецінь знов такі одиниці, як шляхтича Йосифа Краснєвського, котрій боронить свій народ перед насильством, котрій в часах попереджаючих вибухів страшної народної підсти, духовних своїх бере в опіку і ослонює перед переслідуваннями⁴⁾!

На останку при кінці XVIII. століття виступає з розсунених темних мрак того віку, оден з поспідних свого „засłużеного роду“⁵⁾, що постановив свій довг родовий, як умів і міг, сплатити вітчизні!

Згадка тут про князя Августа Доброго-ста Яблоновського, котрій своє молоде життя і ціле майно посвятив для одинокої єму вінеслої ідеї, воскресення давної могучості і слави козачої! Було однак уже за пізно і було що за вчасно...

Шляхотська Польща валилась, а враз з нею пішла в розсипку і козаччина.. Князь Микола (так називали Яблоновського) умирал опущений і забутий. Умирав потомок шляхотського роду, в Польщі високо заслуженого, в хлопській українській хаті, а на руках козака-приятеля. Уходив у вічність поєднаний із своїм народом а з того до несповнених нарад, що „завдали“ його предкам не здійснилися. Однак ідея, котрій він служив, ідея вільної України, воскресення минувої слави і відкуплення історичних гріхів з ним не вмерла. Було саме з його смертю будуть ся новий дух в українській шляхті і відживає його ідея!

Упадок політичної Польщі, яко держави, зміниє рішучо обставини ествовання польської шляхти на Україні. Ще в першій четвертіві XIX. в. находити ся она в значно ліпшім становищі, як за часів „польських“, а то завдяки піддергії могучої „паньшинзяної“ держави російської. Та небавом стали змінити ся обставини і в самій російській державі і в життю самої шляхти. Послідні судороги історичної Польщі, шляхотської Польщі уділили ся також і польській шляхті на Україні.

Повстання з р. 1831., підняті в ім'я „Polisci od mortza do mortza“, звайшло також і між ними багато приклонників. Але розтоптана і здесяtkованана, зачинає она ходити з виду прилюдного життя а втиснена рядом в положення „de iure“ безправних „землевладельців“, замикає ся в собі і витворює на останку окрему життєву фільтрьою, після коїті патріотизм є, удержати ся при землі, хлопом українським управлюваної, та о скілько можливо, як найсильніше відмежити ся хінським муром від довкруги зростаючого життя.

Було то однак повільне самоубийство і більше нічого. Бо в тім самім часі входив в життє новий могучий чинник: простий варід! Не вистарчали вже пережиті форми життя шляхотского народу.

І саме в часі, коли частиця української шляхти старає ся виказати, що простий народ на Україні є польський і через те шляхта має право бути і полишитися польською — друга частиця ведена якими почуванням правди і прихильності — чи не атавістичної — дає ся пірвати живійшому життю, сильнішо-

му, без ніяких обманів і фальшивих тонів, життю відроджуваного народу українського! А були помічними в тім і давні перекази і спомини великих діл!

(Дальше буде).

¹⁾ Wacław Lipiński: „Szlachta na Ukrainie“ I, стор. 53.

²⁾ Пор.: J. Rolle, Chmielnicki w Czegrynie. „Przegląd Polski“. Річник XXX. т. 3. Краків 1896.

³⁾ Rolle (Dr. Antoni J.) Szkice i opowiadania, сер. V. стор. 208.

⁴⁾ J. Lippoman: Bunt Hajdamaków na Ukrainie r. 1768. стор. 37.

⁵⁾ J. Rolle: Opowiadania, сер. IV. т. 1. „Jeden ze szczepów zasłużonego rodu“. Warszawa 1885.

Розважаю під теперішню хвилю.

(Надіслана стаття).

По над нашими головами снує ся марево непевних, страшних грядучих днів. Не знаємо, що діє ся нині, що стане ся завтра; які знаки пише нам Немезіс на шляху історичних подій.

З більшою ще непевністю витасмо кождий надходячий день ми, як зірна одиниця-варід. Адже наша історична праця і роль ще за порозі розвитку і по довгім, мирнім процесі нашої внутрішньої творчості ми надіялися вирости на повен зрист і осягнути наш ідеал культурної зрілості і політичної сили.

Тимчасом інакше склало ся, як було в наших сподіванях. Дипломатія ізза державних інтересів — силою конечності — готова перечеркнути наші сподівання на будний день, а на свята ми не готові. На се ми нічого не порадимо і з тим треба помирити ся. Тай не важкі і не страшні нам пляни урядових дипломатів в тій мірі, що пляни наших етнографічних сусідів, котрі на шахівниці подій побіг головних, державних тягів напослили ся зробити свої скоки. Сі скоки прийде ся робити нашим сусідам, на жаль, не побіг нас, але.. по нас.

Звернім на се нашу увагу. У Поляків є дві орієнтації: одна русофільська, яку заслугують тенер угодовці зі всіх дільниць давної Польщі (крім краківських консерватистів) і всеполяки, а друга ніби австрофільська, а властиве „niepodległościowa“, що за неї обстоюють польські живла, лівіві від всеполяків. Характеристичне, що кісткою невгоди поміж приклонниками сих обох орієнтацій в Українська справа.

„Slowo polskie“ поборює польських австрофілів аргументом, що побіда Австрої над Росією означає її експансію на українсько-польські землі: Поділе, Волинь і Україну, а в слід за сим приведе до скріплення українсько-польського живла в Австрої і до упадку верховодства Поляків. А се більше лякає Поляків, чим тиранія московської влади і кидас їх в обійми русофільства.

Русофільська ідеологія здобуває собі серед польської суспільності чим раз більшу популярність. Недавно прийшло ся нам стріннути ся з Поляком, котрій зовсім отверто заявив, що загарбане Галичини Росією лежить в інтересі польської справи. „Polacy nis nie utracą, tylko zyskują na tem. Peż to warter, że rząd rosyjski zgubi galicyjskich Ukrainów?“

Зріст нашої народної сили так лякає польських русофілів, що готові заризикувати навіть утрату свого „ельдорадо“ в Галичині, щоб тілько здавлено суперника історичної Польщі. Нелюдські поступки Німеччини супроти Поляків в Познанщині, а до того комбінація, що з евентуальної австро-російської війни скористав Німеччина, очановуючи польське Королівство з Варшавою по Вислу, скріпили значно польське русофільство. Се русофільство набрало так яких признак, що навіть урядова „Gazeta lwowska“ приневолена була їх ствердити і перед ними остерегти.

Та коли польські скоки можуть їм самим поломити ноги і Поляк готов бути „mądry roszkodzie“, то з боку другого нашого етнографічного сусіда — Москалів грозить нам по-важніша небезпека. В міру, як на політичнім овіді громадяться ся густі хмарі, змагаються ся й переслідування Українців, ненависть із сторони московського живла до українського народного руху в усіх його проявах. В московських плянах „на завтра“ зазначені конечність

безуслівного згноблення українства, заким австрійска Україна свою злукою — очевидно в плянах — роздує живійший огонь української народної думки над Дніпром. За всяку ціну „інстребіть“! І йде по цілій соборній Україні насильство, терор і підкупство, а де не сягає рука московського ступайки, як от в Галичині, скріплені пропаганда русофільсько-православна.

Зорієнтувавши ся в тих кроках передвступної баталії наших етнографічних сусідів наше звищене — значить: подумати над зробленем сих кроків нешкідливими. До того не підлягає сумнівови, що між польськими русофілами і московськими насильниками відсутнє далеко не плятонічна злуха. Димовський і Бобрінський з помочию Крамаржа вже певно порозуміли ся, а компанії росийско-польської агено-дипломатії має платити Україна.

Наш народ не лякає ся думок і діл державної дипломатії; він й навіть довіряє, але трепеще єго съвідомість грою на вид твердих фактів скритої, побічної дипломатії.

Глядіти за душою і рукою той дипломатії, котра напомінає народові голосить явну загибель, є обовязком українського громадянства.

I вкінці: протиставити в нинішній величі квілю нашу згідну, відпорну силу.

Політичний огляд.

З угорського сойму. На вчерацін засіданні угорського сойму заряджено такі самі середники обережності, як перед тим, лише без участі війска. Вхід до будинку обса дила жандармерія і поліція кінна і піхотинна. Опозиційні послі не брали участі в засіданні, бо виключених послів не впустили до середини. Засідання було коротке. Міністер гонведів Газай предложив закон про контингент рекрутів на 1913. р. а міністер судівництва закон, ухвалений австроїським парламентом, в справі волічів більшої сили на ухвалені права. На тім засіданні замкнено.

Про вигляди в рос. думі пише „Рада“ між іншим:

„Аж тепер починає виснажити ся та школа, яку уряд зробив думі своїм втручанем у вибори. Заходи уряду дали той наслідок, що єдна партія тепер не має поважної більшості. Коли відкривала ся третя дума, зразу було видно, що головну ролю в ній відіграватимуть октобристи, що мали 153 депутатів. Тепер найбільш численною партією являються праві, що мають 128 депутатів. Але се число дуже непевне, бо деякі праві ще передвідуть в інші партії, а праві съвіщеники ще, може, складуть окрему партію. Отже виходить, що уряд своєю виборчою тактикою розбив старий центр, а нового не утворив.

Коли би у думі утворив ся бльск умірених правих, націоналістів та октобристів, то він мати ме всього 130—140 депутатів, себто далеко менше, ніж потрібно для думського центру. Окрім того, деякі з лівих октобристів тепер напевне пристануть до постуловців, отже центральна роль сего бльску стоять ще під більшим сумнівом.

„Як се не дивно, а найбільше виглядів на утворене думського центру мають представники опозиції. Вся опозиція, навіть без народовців, має до 150 депутатів, себто значно більше, ніж мають праві (128) й бльск умірених правих, націоналістів та октобристів. Опозиція могла би скористувати ся тим, що правіше її нема місцевих політичних груп та одностайністі — і взяти порядкове думою в свої руки.

„Розуміє ся, се тілько фантазії, але фантазії, оверті на реальні факти, а не фантастичні. Проте адісніти ся они все таки ледве чи можуть. Хоч опозиція в масі й досить численна та міцна, але в ній самій немає єдності і одностайністі. Складася она з такого великого числа різних партій і фракцій, що дійти до повного порозуміння між ними не може. Се показав і приклад третьої думи, де опозиція в цілому теж була досить численна й де проте віякої помітної ролі она не відіграла.

„Виникає ще одна комбінація — бльск кадетів, постуловців і октобристів. Разом сей бльск мав би до 190 голосів і справді міг би відіграти роль умірено-поступового центру. За сю комбінацію між іншими, обстоюють реформисти, котрих військове виобразуване єще не могли. Болгарі добра обезпечити.

Під Адриянополем, про якого здобуте не можна навіть думати, великі облогів армати мовчать, а також і під Чаталджю, бо нема вже амуніції. Величезні втрати в офіційським корпусом лихо впливають на управу війська.

„Ось до яких трудностей довела нерважна виборча тактика. Чи не красше було би покласти ся ва „обективні“ основи закона З. червня й дозволити країні вільно висловити в єго межах свої бажання? Тоді дума зразу мала бі під собою певну підпору, яка забезпечила би її довгий вік і здатність до праці. А тепер депутатам довго доведе ся працювати над тим, щоби поправити допущену помилку. Та й тоді ще невідомо, чи буде з цього пива діво.“ (Мабуть, ні! — Ред. Русл.)

Хмарі на далекім Сході. Недавно доносив петербургский „Світъ“ з Сибіру про небезпеку, яка грозить зі сторони Китаю. Китайці іменно висилують свої війска на границю Монголії. Схожі вісти надходять також до західної печаті,

но дістаетя ся до Софії, починає непокоїти начальну команду. Бойтъ ся она крім того катастрофи на случай, коли би Туреччина удається в пору поставити на становища велики маги війска, котрі може она стягнути з Азії. Крім того Туреччина стойть о стілько лішче, що кождой хвилі потрафить покрити всі за потребовання амуніції завдяки обильним припасам, коли зноваж Болгари потребують майже цілого тижня, щоби згромадити на боєвім чолі припас амуніції лише на один день битви.

Туреччина — пише „Frankfurter Zeitung“ — могла би нині з двома корпусами армії дійти аж до Софії, коли зуміє проломити болгарську лінію під Чаталджою, що не є виключене. По проломлюють се лінії турецкого війська не зустріне на шляху перешкод. Переговори о завішене оружя Турки відняли очевидно лише тому, щоби зискати на часі. Коли зачіпши дух в турецькій армії не вигас, в такім случаю можна числити на рішучий зворот.

Подібні, некористні для болгарської армії вісти одержав також берлінський „Local Anzeiger“ дорогою на Румунію. Після „Local Anzeiger-a“ Болгари втратили по день 17. листопада 95 тисяч людей. Ціла болгарська інтелігенція, або впала на поле бою, або є в шпиталі. Тиф, холера і віспа забирають тисячі жертв. В одній лише битві впalo 700 болгарських академиків. По війні Болгарія не буде могла навіть обсадити висших адміністративних посад і не найде урядників в цілі зорганізована забраніх країв. Під Адриянополем і Чаталджою не стало амуніції. Болгарія знає, що не зуміє здобути Адриянополя і під Чаталджою не осягне побіди. Коли Туреччина в пору притягне съвіже військо, в такім случаю може післати до Софії 50 тисяч людей, які не стрінуть перепон. Туреччина знає, що буде могла подиктувати умовини мира, коли зуміє ще кілька днів видергати.

Сь такі вісти приходять з поля болгарско-турецкої війни. Бачимо, що „fortuna va-riabilis“ і як ще уложуться відносини на Балкані — то покаже недалека будучість.

З поля бою.

Оден з дневників доносить, що серед курдайської іади, яку зібрано в значнім числі під Чаталджою, в богато жінщин, які зголосилися на добровольців. Недавно покликаних болгарських рекрутів поборового року 1913. вислано на поле бою.

З Адриянополя уїкаючи християнські жінки доносять, що в кріості нема величезних середників поживи.

Армія сербського наслідника престола здобула в Монастирі 51 турецьких армат. В Монастирі є тепер 10 тисяч турецьких полонівників.

„Lokal Anzeiger“ доносить з Білгорода, що дві сербські дивізії, які вже виповнили свою задачу на східній області, вислано до Адриянополя і Чаталджи.

Чорногорський король Нікола прибув в неділю до Реки з Автівії. Вчера рано відбула ся воєнна нарада з генералами Мартіновичем і Вукотічом. Цілу ніч чути було арматний огонь турецких батерій на Тарабошу і на інших горах коло Скутарі. Чорногорська артилерія мовчала, щоби заощадити амуніцію. В найближшім часі очікують поважної акції Чорногорців, зміряючої до остаточного рішення бой та війни війни.

Турецка залога Адриянополя устоїла о надії впад на півднєву частину облягаючої армії, однак її відпerto візначими втратами. Болгарська армія замкнула ще тісніший обложний перстень і вже віддалі одного кілометра від міста.

Бюро Райтера доносить, що остров Хіос заняли Греки.

Що діє ся в Солуні?

Грецькі власти в Солуні відкрили загівір серед турецких офіцієрів, взятих в полон. Загівір мав на цілі зміну теперішнього ладу. Офіцієри надужили одної клавузулі протоколу здачі і уживали пашпортів військових віткачів для жовнірів взятих в полон, щоби в сей спосіб соторвоти ватагу і забурити лад. Серед цих офіцієрів був також др. Нязі бей, оден з вождів турецкої ворохобі, який полішився в Солуні як член „червоного півмісяця“. Через се відкрите перевезено всіх турецких офіцієрів до Греції.

Великий рабін з Солуна вручив грецько-му королеві адресу іменем жідівської громади

ди сего міста з подякою за опіку над жідівами, що терплять нужду.

Молодотурецький заговір.

Турецкий військовий суд видає комунікат, в якому стверджує, що слідство викрило, що молодотурецький комітет змагав до обніження духа серед війска перед війною і під час війни. Комітет приготував також заговір, якого цілию було уладжене замаху бомбами на султана, міністра війни і інших достойників.

Серби в Албанії.

„Daily Telegraph“ доносить з Драча під недільною датою: З Прірену і інших албанських місцевин доносять про страшні різни, сповінані Сербами. До місцевини Пана надійшла вість, що Серби вбивають турецьких вязнів. Могаметани просить австро-угорського консула о охорону їх родин. На случай вмаршу Сербів до Драча просить взяти їх родини на австрійський парохід або о приміщене в консулі.

Альбанська справа.

Вождь Альбанців Ізмайл Кемаль бей вийав з Драча і удає ся з іншими нотаблями до Вальоні (Авльоні), де має віднати ся народний конгрес.

Відкликане ескадри з Туреччини.

„Milit. Corresp.“ доносить: Австро-угорські кораблі, що належать на Сході, зістали відкладані на родинні води, бо їх побут там не є конечний і не міг би бути далішою оправданію з огляду на величезні получені з тим кошти. На Сході полишили ся лише кружляк „Асперн“ в Царгороді і „Марія Тереса“ в Солуні для ужитку амбасадора, згідно генерального консула.

Переговори о завішенні оружя.

Онішна рада турецких міністрів, що зіймала ся інструкціями що до завішенні оружя і заключення мира і мала усталити умовини, тривала до год. 10. вечером. Ще перед покінченням нарад відіхнув Решід паша до головної квартири.

Перше засідання турецких і болгарських повновласників в справі заключення завішенні оружя мало відбутися ся вчера о год. 1. по пол. в Бакчікей, в нейтральній полосі.

Берлінський донесець „Daily Express“ доносить, що цісар Вільгельм одержав відручене письмо султана, який просить цісара о посередництво у болгарського правительства, щоби Болгарія поставила приступні умовини мира. Султан відкликує ся до традиційних добрих взаємин, які досі панували між Берліном і Царгородом і вірить, що цісар Вільгельм не позволить на ніяке обмежене власті султана.

Після донесення одного з софійських дневників, Назім паша, турецкий повновласник, одержав далеко йдуче уповновласнення при переговорах з Болгарами, однак не съміє заключити ніяких умовин, які зменшили би посвагу Туреччині.

Австро-сербська задирка.

„N. W. Tagblatt“ заявляє, що положене є незмінне, а чого вже виходить, що положене є грізна. Впрочім тверджене, немовби Німеччина мала посередничити між Австро-Угорщиною і другою стороною, є безуслівно неправдиве і съмішає, бо посередничити можна там, де обі стороны ставляють за високі домагання, а Австро-Угорщина поставила султана Сербії мінімум домагань. Від яких не відступить.

Б. міністер Орляндо виголосив в Римі бесіду, в якій зазначив, що обовязком Італії є додержати міжнародні зобовязання і вірність для союзників. Бесідник заявив ся за самовряду Альбанії і додав, що признане посту Сербії могло би становити небезпеку для Італії.

„Lokal Anzeiger“ доносить з Білгорода, що в неділю по півдні відбула ся міністерська рада під проводом короля і ва сїї раді рішено, що доки воєнні операції не будуть покінчені, Сербія не може дати ніякої відповіді на заяву посла Угрова, а по укінченю цілі війни ціла справа буде полагоджена в такім дусі, що Австро-Угорщина буде вдоволена (!!).

Правительственний орган „Самоуправа“ пише, обговорюючи прикуру і небажану аферу

з консулом Прохаскою, що пожалування достойні є напади часті австро-угорської печаті, напади неоправдані фактичним станом справи. Навіть коли бійські власти зробили в сїї справі якісь полажування достойні заряд кеня, не на дармо говорить ся „à guerre comme à guerre“, то ще й тоді належало бій підождати до висліду слідства, бо прецінь так само як війські власти, міг би й консул Прохаска зблудити. Слідство викриє безсумнівно винного. Сербське правительство ні супроти інших сусідів не управляло ніколи передирок і не мало би прямо ніякого інтересу в сїм, щоби консулеви Прохасці є небудь злого лучило ся. Коли слідство викриє вину військових властів, винуваті будуть потягнені до відвічальності.

Московські опікунчі крила над Балканом.

„Matin“ доносить з Білгорода, що перевував там великий російський князь Никола Ніколаєвич в справі заключення союза між балканськими державами і Росією.

Як оправдує Росія згромаджене війска.

Берлінський донесець „N. fr. Presse“ доносить, що Росія мотивує розміщення своєї війска над границею Галичини тим, що в Галичині є сильний протиросійський рух. Росія бойтъ ся, щоби сей рух не поширився на Королівство польське. Берлінські урядові круги вірять в російське мотивоване, за те в дипломатичних кругах дивляться на мотивоване Росії в великом недовірі, а з другої сторони не сумніваються в ширість Австро-Угорщини що до намірів удержання міра, про що берлінські круги є дуже добре поінформовані, але також є про те, що Австро-Угорщина не уступить сути против Сербії.

„N. fr. Presse“, подаючи отсюю відомість додав, що настій серед Поляків в Росії бути може не є певний і може бути, що без належного сконсигновання війска трудно було би Росії правити підбитим народом, однак поставлене на границі кілька десантів тисячів війська вияснювати протиросійським рухом в Галичині, є що найменше перевадою. Росія нехай найде собі лінію вимівку і нехай не робить приготовлені проти руху в Галичині, якого нема.

„N. fr. Presse“ додає, що і Німеччина не думав приняти без засторог сего виснення і наміряє в формі, що прапордужається Петербург про причину сконсигновання російського війска на півднівно-західній границі Росії.

Німеччина і Франція мобілізують.

Зачувати, що в околиці Острога сконсигнувалася Німеччина великі відділи війска. В Іновроцлаві приготовлено санітарні уладження. Над західною границею приготовлено значніше число зелінничих вагонів.

Доносять з Парижа, що французьке правительство поробило мобілізаційні приготовлення і покликало під оружіє части резерви.

Росія успокоює...

Російські міроздатні круги заперечують твердження часті західно-європейської печаті о майбутніх воєнних намірах Росії. Заперечують також донесення, немовби відносини між Австро-Угорщиною і Росією мали погіршитися. Російське правительство триває при погляді, що мирова полагода австро-сербської задирки може дійти до висліду по скінченю балканської війни, коли великороджави будуть мати ясно визначені точки до переговорів. Міністер загр. справ Сазонов відповідає зі звітів з цього становища, як рівно ж і найвищі круги, з якими не ділили його, аї не ділять ніякі ріжниці.

Москалі в Болгарії.

Румунські дневники доносять, що коло Брайли переїхало за час двох тижнів 38 російських пароплавів, які кождим разом везли по 850 осіб до Болгарії, мінімо болгарських резервістів. Пізніше однак виявилось, що це були правильні російські жовніри разом з офіцієрами і великом запасом амуніції. Їх всіх післала Росія в поміч Болгарії. До нинішнього дня має бути в Болгарії понад 30 тисяч правильного російського війска. Сю вісті стверджує також і се, що всю румунсько-болгарську границю обсадило виключно російське військо.

Голоси про положення.

З вчераших пополовневих дневників лише одинока „Die Zeit“ бачить деяку по праву міжнародного положення, а се з оглядом на вмішане Німеччини, яке настутило в Петербурзі в мирові дусі і підчекує, що квестія консулів на разі перейшла на другий плян, альбанську квестію з оглядом на згідність поглядів великороджав також можна вважати полагодженою, а питане договору не є актуальним. Так отже остав лише питане австрійського порту, а в тім згідді Австро-Угорщина з певностю не думав противити ся гospodarsким інтересам Сербії.

Однак дневники, інформовані з міністерства заграничних справ, стверджують згідно, що від соботи не зайдла ніяка зміна, отже положене є й даліше дуже по важні. Донесення про вмішане Німеччини в Петербурзі є лишені на думку сих інформацій всякої підстави. Про консула Прохаску є досі нема ще ніяких вістей. Супроти сих фактів не можна поділяти оптимістичних поглядів.

Англійська „West. Gaz.“ пише з оглядом на оголошений в „Times-i“ поклик Пасича в користь сербських домагань: Було би д

з краси дочки, іменем Горданна З дуже много молодців, які старали си о єї руку, она виріжняла трох, і постановила остаточно вибрати собі з поміж них судженого. В тій цілі припоручила всім явити ся в означенні часів в домі своїх родичів. Коли надійшов назначений день, она сіла в порозі хати так, що заяла весь перехід. Зявився перший молодець: він пізнавши в Катаро місії звичай, сяк так огладжений Чорногорець, попросив членою дівчину, щоби ему уступила. Вчинила его волю і подумала собі: Ти не будеш віколи моїм мужем! — Другий молодець не був вже таким членом, як перший і побачивши дівчину на порозі, сказав: — Пусти мене! — Послуяла его, але подумала: І тебе за мужа не вільму. — Третій молодець поступив зовсім протинно: Вяв дівчину за рамя, відтрутив на бік і не дивлячи ся на неї переступив поріг. Тоді сказала молода дівчина: Ти є правдивим Чорногорцем, ти одинокий будеш моїм мужем! Ся анекдот досить влучно представляє женихини Чорногори, які, виховані в атмосфері вічних борб о свободу, величають лише силу і рішучість.

— Адвоката не перехитриш... Оден визначний адвокат у великім місті вибрав ся раз на проході з своїм псом. По дорозі переходили они попри склеп різника. Пес занюхав шинку, а що двері в склепу були отворені, то пес скочив до склепу і вкрав кусень пінки. Різник спостеріг ся доперва тоді, коли пес доїдає уже шинку і о відіранню єї не було і бісіди. Знаючи чий ся пес і побачивши его властителя з далека, пустив ся різник за ним щоби важдати винагороди за вкрадену исом шинку. По дорозі заставляв ся він над способом, як би то сказати, аби адвокат заплатив за шинку, которую вкрав его пес. Нараз пішибнула єму по голові гадка, що без хитрощів не відбере від адвоката своєї належитості, а вже знайшла ся зараз і форма, в якій має до него промовити. Приступає отже і питає ся:

Прошу пана меценаса, чи пан відповідає за вчинки свого пса?

Адвокат: Так є, відповідає.

Різник: А если его пес вправ шинку?

Адвокат: Ну розуміє ся, також.

Різник: Але чи се певно так є, пане меценас?

Адвокат: Алеж нема найменшого сумніву.

Різник: Но, то заплатіть мені, пане меценас, за шинку, яку вкрав у мене що до перша він, по котрій ще тепер облизає ся.

Добре, каже адвокат. А кілько вам належить ся, питає ся.

2 кор. 50 сот. відповідає різник.

Адвокат витягає жадану квоту і дає мовчки різникові.

Різник відволеній домів. Ale єго відволене тривало коротко, бо єще перед вечором того самого дня дістав він рахунок від адвоката такого змісту: „За пораду правну уділену на дорозі: належитість 10 кор.“ I тепер доверяє пізнав різник, що адвоката не перехитриш...

— Добіні вісти. Дня 22. с. м. помер у Львові професор політехнік і директор держ. домен і лісів, др. Казимир Тарловський, в 53. р. життя. — Оводі слушено на воду в Раці військовий корабель „Гельголанд“.

— Переписка Редакції. Впр. О. Пр. ІІ. & С. Середнє спасибі за прислане. В тих днях буде поміщене. Просимо й надальше нас не забувати.

— Вінчане п. Олександра Долошицького, укінченого студ. теольгії, з п. Іванною Пастернаківною, дочкою о. радника, декана і пароха в Зіболках, жовківського дек., відбудеться ся нині 26. с. м.

Хаука, умілість і письменство.

— Німці про Шевченка. З нагоди виходу Шевченкового „Артиста“ в німецькім перекладі з'явилися оцінки цього твору в „Leipziger Tageblatt“ і „Leipziger Volkszeitung“. Замітна є рецензія, поміщена в „Berliner Börsen-Courier“ в 8. жовтня с. р.: „Перед нами відживає одес „артист“. Артист враз із своїм еством і своїм твором, Рівночасно з єго творами стає перед нами єго чутливо мягка, тужлива, а при тім радісно до сонця линуча душа, з котрої вийшли отсі твори. Певно се тілько книжка, в котрою маємо діло, „тілько“ книжка. Як

живно се звучить! Так немов би наш скарб не був замкнений в наших грошевих шафах, що їх звемо книгами. Наше все незмірне богаство наук, пізнання та поезії, се богаство проти кого всі грошеві міліарди земні безвартні, наше ціле духове майно зберегає ся в наших книжках. Отже се „лишень“ книжка, що нам її кладуть на стіл. Ale з 152 сторін сеї книжки виростас перед нами артист, котрому она посвячена, і він має при собі зараз свої твори, свої рисунки та мальонки.. Найбільше народний поет Українців, лірик, котому великий народ віддав привід куль, співак і освободитель, якимсь давним чином майже не попав під бистрогоглядний зір наших перевідчиків. Коли ми вже присвоїли собі єго поезії, приходить тепер до нас і сам поет. Книжка подає нам історію розвитку мальяра не лірика — Шевченка, — єго молодість, в котрій серед болів розвив ся з убогою кріпака артист.. Ми бачимо внутрішні боротьби, серед котрих видобуває ся артист з низин до сінівла та свободи. Отся частина записок є цінніша від романтичного закінчення.“

Телеграми

з дня 26. листопада

Київ (Пет. Аг.). Губернатор засудив трех участников недавної демонстрації перед українською редакцією „Ради“ на три місяці вязниці.

Відень. В палаці послів міністерства скарбу предложив нині буджетову провізорию на пів року.

Петрбург. (Пет. Аг.). Міністерство заграничних справ оповіщує, що донесені „Berliner Neueste Nachrichten“ і „Frankfurter Zeitung“, та інші чутки про ворожі наміри Росії супроти сусідніх держав та про воєнні приготовання, які мали би служити тим плямам, є зовсім безосновні.

Відень. Кружать тут чутки, що Вільгельм II, обіцяв в розмові з архіка Франц Фердинандом візвати Росію, щоби вплинула в Білгороді на мирову полагоду австрійско-сербского непорозуміння.

Відень. Зачувати, що має бути відкликаний російський посол в Білгороді, Гартвіг.

Відень (ТКБ). Вчера відбуло ся при співучасти послів віче всіх слов'янських сторонництв Дальматії. Обговорювано балканські події і положені полудневих Славян, також відносини в Хорватії, Боснії, Герцоговині і Дальматії. Протестовано головно проти розв'язання громадських рад в Спліті і Себеніку. Ухвалено домагання в дусі виводів бесідників.

Будапешт (ТКБ). Король приняв вчера османа Нізамі пашу, який конферуває пізніше з міністрами заграничних справ Майореску. Вечором приняв король предсідника міністрів.

Берлін. З Царгорода доносять, що цісарський яхт стоять все в поготові, щоби коли треба перевести султана до Бруссія.

Берлін (ТКБ). Комісія союзної ради заграничних справ збере ся в четверг дні 29. с. м., щоби вислухати дорічний звіт про загранічне положене.

Відень. „Südsl. Kogg.“ доносила, що Сербія не сповінить надії що до мирового полагодження спору дорогою уступок з єї стороною. Політика сербського офіцірського корпуса взяла впovіні верх, а поворот короля Петра до Білого города не приніс розв'язання грізного положення. Сербське міністерство відкликало всі головні війська з Прізрені і Монастиря; Днем і ночю працюють над укріпленем Білого города і установлением армат. Серби числяться ся з тим, що в їх обороні стане Росія.

Відень. „N. W. Tagblatt“ заявляє, що положене є незмінне, з чого вже виходить, що є оно поважне. Впрочі тверджене, будьто би Німечина мала посередничити межі Австроїєю а другою стороною є безуслівно неправдиве і сьмішне, бо посередничити може лише там, де обі сторони ставлять величезні домагання, а Австроїя поставила Сербії minimum домагань, від яких безуслівно не відступить.

Лондон З Царгорода доносять, що перевано переїзд крізь Дарданелі.

Париж. Змобілізовано корпуси на східній границі.

Білгород. Армія наслідника престола здобула в Монастирі 51 турецькі армат. Є там тепер 10.000 військ полонників.

БЮРО ТЕХНІЧНЕ архітектора ВАСИЛЯ НАГІРНОГО у ЛЬВОВІ, Ринок 36 (дім „Національний Торгові“) згадує у складі 3. виготовляє пляни і котвори на будівлі церков, домів парохіальних, народних домів, читалень і прочі будівлі.

Асекуруйте своє житло від огню

В „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добривати цілого народу.

Кождий Русин повинен асекурувати ся тільки в рускім товаристві взаємних обезпечень

ДНІСТЕР

Нема жадного іншого руского товариства асекураційного, тільки один

ДНІСТЕР

„ДНІСТЕР“ рапчує найдешевші оплати за обезпечення селянських будинків,

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 винесить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ опінтує та виплачує школи по огні скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінителів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаємного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ винесуть в кінці 1911 року 3,353.305 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпечення на житі у всіх додінних комбінаціях (на дожиті, посмертні капіталі, посаги, ренти).

В „Дністрі“ можна обезпечити від крадіжки з вломом движимості всякого рода, а товариства кредитовіgotівку, цінні папери і векселі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаємних обезпеченень „Дністер“ у Львові, у власнім дому ул. Руска ч. 20.

Візід Ї. Хмельницького до Київа.

Чудова репродукція цього класичного твору, яко цвіт репродукційної хромополіграфічної штукі, вийшла відно після оригіналу в природних красах. Чар красок викликав подив у найважливіших знатоків, які надсилають нам численні призначення. Се високо артистична окраса кождої хати і сальону; одніка річ, що надає ся на інтер'єрі дарунок для знакомих. Історію осіб виступаючих за тім образом долчує ся до кождої послики. Величина картини 90×76 см. сальонове видане К 10' — люксусове К 16' —, висилка К 120'. На жадане достарчає ся рами по власних коштах в цінах; сальонові К 12' —, дубові К 16' —, золоті К 16' —, магоньові К 20' —, плюшові К 20' — вже зі склом і порядним опакованем.

Замовлення слати на адреси: Іван Павлик або М. Кривецький, Львів, Ринок 10, а також Тов. „Сокіл-Батько“, Львів, Руска 20.

Люксусове видане на вичерпаню; замовляти лише на висше подані адреси.

ЦЕРКОВНА ТОРГОВЛЯ

ДОСТАВА

Львів, ул. Руска 20, — Станіславів, ул. Смольник

Перемишль, Ринок 26.

Удержує найкращий вибір всіх церковних річей. — Злутила найкращих артистів для виготовлення іконостасів, престолів, кивотів і др. Пріама у Львові золочена чаша всяки направки.

Зеднала досі загальні призначення.

366(80cc)

Брошуру:

Йосиф II. чи Ян Казимир?

(з нагоди съвяткована міномі 250-літньої річниці єествовання Львівського Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслан“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Музичні струменти

як: скрипки цитри, клярнети, труби, мандоліни і т. д. а також ровери та прибори до тих же, поручав по дешевих цінах як деяності: Укр. висилковий дім „ОРКАН“ Львів, Коперників 18. Соколам і Січам, ученикам і учителям великий опуст. Також на рати.

388(20)

Рух залізничних поїзд